Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2012. gada 16. februārī*

Projektu ietekmes uz vidi novērtējums — Jēdziens "tiesību akts" — Orhūsas Konvencijas Piemērošanas norādījumos sniegto precizējumu nozīme un piemērojamība — Atļaujas izsniegšana projekta īstenošanai bez atbilstoša tā ietekmes uz vidi novērtējuma — Iespēja vērsties tiesā saistībā ar vides jautājumiem — Tiesību celt prasību apjoms — "Dzīvotņu" direktīva — Plāns vai projekts, kas izjauc teritorijas viengabalainību — Sevišķi svarīgas sabiedrības intereses

Lieta C-182/10

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Cour constitutionnelle* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2010. gada 30. martā un kas Tiesā reģistrēts 2010. gada 9. aprīlī, tiesvedībā

***Marie-Noëlle Solvay* u.c.**

pret

Région wallonne,

piedaloties

Infrabel SA,

Codic Belgique SA,

Federal Express European Services Inc. (***FEDEX***),

Société wallonne des aéroports (Sowaer),

Société régionale wallonne du transport (SRWT),

Société Intercommunale du Brabant wallon (IBW).

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] (referents), tiesneši K. Šīmans [*K. Schiemann*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], K. Toadere [*C. Toader*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretāre R. Šereša [*R. Şereş*], administratore,

* Tiesvedības valoda – franču.

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 24. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *M.-N. Solvay* u.c. vārdā – *T. Vandenput* un *M. L. Giovannelli*, *avocats*,

— *Association des riverains un habitants des communes proches de l'aéroport BSCA* (*Brussels South Charleroi Airport*) (*ARACh*) vārdā – *A. Lebrun*, *avocat*,

— *Association Inter-Environnement Wallonie* u.c. vārdā – *J. Sambon*, *avocat*,

— *Association Charleroi South Air Pur* u.c. vārdā – *D. Brusselmans*, *avocat*,

— *Boxus* u.c. vārdā – *L. Misson* un *A. Kettels*, *avocats*,

— *Laloux* u.c. vārdā – *L. Dehin*, *avocat*,

— *Région wallonne* [Valonijas reģiona] vārdā – *F. Haumont*, *avocat*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *O. Beynet*, *J.-B. Laignelot* un *D. Recchia*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties [vērsties] tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas noslēgta 1998. gada 25. jūnijā un Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK (OV L 124, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Orhūsas konvencija"), 2., 3., 6. un 9. pantu, Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvas 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 175, 40. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Direktīvu 2003/35/EK (OV L 156, 17. lpp.; turpmāk tekstā – "Direktīva 85/337"), 1., 9. un 10.a pantu, kā arī Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 7. lpp.; turpmāk tekstā – ""Dzīvotņu" direktīva") 6. panta 3. un 4. punktu.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībās starp Lježas-Bjersē [*Liège-Bierset*] lidostas un Briseles-Šarleruā dienvidu [*Charleroi-Bruxelles Sud*] lidostas apkaimes iedzīvotājiem, kā arī Briseles-Šarleruā [*Bruxelles-Charleroi*] dzelzceļa līnijas apkaimes iedzīvotājiem un Valonijas reģionu par atļauju izsniegšanu darbu veikšanai šajos objektos.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

3 Saskaņā ar Orhūsas konvencijas 2. panta 2. punktu terminam "valsts iestāde" sniegtā definīcija "neattiecas uz iestādēm vai institūcijām, kas pilda [..] likumdevēja funkcijas".

4 Orhūsas konvencijas 3. panta 9. punktā ir noteikts:

"Atbilstoši šīs konvencijas attiecīgajiem noteikumiem sabiedrībai ir pieeja informācijai, iespēja piedalīties lēmumu pieņemšanā un iespēja griezties [vērsties] tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem bez diskriminācijas atkarībā no pilsonības, tautības vai dzīves vietas, bet – attiecībā uz juridiskām personām – bez diskriminācijas atkarībā no juridiskās adreses vai faktiskās darbības vietas."

5 Orhūsas konvencijas 6. panta 9. punktā ir precizēts:

"Katra Puse nodrošina to, ka – tiklīdz valsts iestāde ir pieņēmusi lēmumu – sabiedrība nekavējoties tiek informēta par šo lēmumu saskaņā ar atbilstošām procedūrām. Katra Puse dara sabiedrībai pieejamu lēmuma tekstu līdz ar pamatojumiem [iemesliem] un apsvērumiem, uz kuriem pamatojas lēmums."

6 Orhūsas konvencijas 9. panta 2.–4. punktā ir noteikts:

"2. Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka ieinteresētās sabiedrības pārstāvjiem,

a) kuriem ir pamatota interese vai arī

b) kuri uzskata, ka noticis tiesību aizskārums, ja šādu priekšnosacījumu paredz attiecīgās Puses administratīvā procesa normas, ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties [vērsties] tiesā un/vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā, lai – pamatojoties uz materiāliem vai procesuāliem aspektiem – apstrīdētu jebkura tāda lēmuma, darbības vai bezdarbības likumību, uz kuru attiecas 6. panta noteikumi, ja šāda apstrīdēšana paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos, kā arī neskarot šā panta 3. punktu un citus attiecīgus šīs konvencijas noteikumus.

To, vai interese ir pamatota un vai ir noticis tiesību aizskārums, nosaka saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un ar mērķi nodrošināt ieinteresētajai sabiedrībai plašas iespējas griezties [vērsties] tiesu iestādēs saistībā ar šīs konvencijas piemērošanu. Tādēļ a) apakšpunkta piemērošanas nolūkā par pamatotu uzskata ikvienas tādas nevalstiskas organizācijas interesi, kura atbilst 2. panta 5. punktā minētajām prasībām. Šādas organizācijas uzskata arī par tādām, kam ir tiesības, attiecībā uz kurām ir iespējams tiesību aizskārums, kā paredzēts b) apakšpunktā.

Šā panta 2. punkta noteikumi neizslēdz iespēju pārskatīšanas nolūkā iepriekš griezties [vērsties] administratīvā iestādē, kā arī neiespaido prasību, ka pirms vēršanās tiesā ir jāizmanto visas administratīvas pārskatīšanas procedūras, ja šāda prasība paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos.

3. Turklāt, neskarot 1. un 2. punktā minētās pārskatīšanas procedūras, katra Puse nodrošina to, ka sabiedrības pārstāvjiem, kas atbilst attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, ja tādi būtu, ir pieejamas administratīvas vai tiesas procedūras, lai apstrīdētu fizisku personu vai valsts iestāžu darbību vai bezdarbību, kas pārkāpj attiecīgās valsts tiesību aktus vides jomā.

4. Turklāt, neskarot 1. punktu, šā panta 1., 2. un 3. punktā minētajām procedūrām ir jānodrošina pamatoti un efektīvi tiesiskie līdzekļi, tostarp, vajadzības gadījumā, atbrīvošana no amata, un tām ir jābūt taisnīgām, objektīvām un ātrām, kā arī saistītām ar nelielām izmaksām. Šajā pantā paredzētos lēmumus noformē vai reģistrē rakstiski. Tiesu un, ja iespējams, citu institūciju lēmumi ir publiski pieejami."

Savienības tiesības

Direktīva 85/337

7 Saskaņā ar Direktīvas 85/337 1. panta 2. punktā sniegto definīciju jēdziens "projekts" attiecas uz "celtniecības darbu vai citu ierīkošanu vai programmu izpildi" vai "citu iejaukšanos dabiskajā apkārtnē un ainavā, to skaitā iejaukšanos, kas saistīta ar minerālo resursu ieguvi". Jēdziens "attīstības piekrišana" ["atļauja"] ir definēts kā "kompetentās iestādes vai iestāžu lēmums, [ar kuru] piešķir attīstītājam tiesības turpināt projektu". Jēdzieni "sabiedrība" un "attiecīgā sabiedrības daļa" turklāt ir definēti šādi:

""sabiedrība":

viena vai vairākas fiziskas vai juridiskas personas un – saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem vai praksi – to apvienības, organizācijas vai grupas;

"attiecīgā sabiedrības daļa":

sabiedrības daļa, kuru ietekmē vai var ietekmēt ar vidi saistīto lēmumu pieņemšanas procedūra, kas minēta 2. panta 2. punktā, vai kura ir šajā jautājumā ieinteresēta; piemērojot šo definīciju, uzskata, ka nevalstiskās organizācijas, kuras cīnās par vides aizsardzību un atbilst visām attiecīgās valsts tiesību aktu prasībām, ir ieinteresētas."

8 Direktīvas 85/337 1. panta 5. punktā ir noteikts:

"Šī direktīva neattiec[a]s uz projektiem, kuru sīku izklāstu pieņem ar īpašu valsts tiesību aktu, jo šīs direktīvas mērķi, ietverot mērķi sniegt informāciju, tiek sasniegti likumdošanas procesā."

9 Minētās direktīvas 2. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Dalībvalstis nosaka visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu ka, pirms tiek dota piekrišana [izsniegta atļauja], uz tiem projektiem, kuriem var būt nozīmīga ekoloģiskā ietekme [ietekme uz vidi], *inter alia*, to rakstura, izmēra [apmēra] vai atrašanās vietas dēļ, attiektos prasība par attīstības saskaņošanu [pieprasīt atļauju] un novērtējumu attiecībā uz to ietekmi. [..]"

10 Tās pašas direktīvas 5. panta 4. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis vajadzības gadījumā nodrošina, lai jebkura iestāde, kuras rīcībā ir attiecīga informācija, [..] dara šo informāciju zināmu attīstītājam."

11 Direktīvas 85/337 9. panta 1. punktā ir precizēts:

"Kad ir pieņemts lēmums piešķirt vai atteikt atļauju, kompetentā iestāde vai iestādes saskaņā ar attiecīgo procedūru informē par to sabiedrību un dara tai pieejamu šādu informāciju:

— lēmuma saturs un visi ar to saistītie nosacījumi,

— pēc attiecīgās sabiedrības daļas pausto bažu un viedokļu izpētes – galvenie iemesli un apsvērumi, kas ir šā lēmuma pamatā, tostarp informācija par sabiedrības līdzdalības procesu,

— vajadzības gadījumā – to galveno pasākumu apraksts, kas paredzēti, lai novērstu būtisku kaitīgu ietekmi, mazinātu to un, ja iespējams, radītu tai pretlīdzekli."

12 Šīs direktīvas 10.a pantā ir noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību sistēmu attiecīgās sabiedrības daļas locekļiem:

a) kas ir pietiekami ieinteresēti vai,

b) ja dalībvalsts administratīvi procesuālajās tiesībās tas paredzēts kā priekšnoteikums – kuru tiesības ir aizskartas,

ir iespēja pārskatīšanas kārtībā ierosināt lietu tiesā vai citā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, kas izveidota ar tiesību aktiem, lai apstrīdētu tādu lēmumu, darbību vai bezdarbības būtības vai procesuālo likumību, uz kur[iem] attiecas šīs direktīvas noteikumi par sabiedrības līdzdalību.

Dalībvalstis nosaka, kurā stadijā minētos lēmumus, darbības vai bezdarbību var apstrīdēt.

Dalībvalstis nosaka, kas tieši uzskatāms par pietiekamu ieinteresētību, paturot prātā mērķi – ieinteresētajai sabiedrībai nodrošināt [visaptverošu] iespēju vērsties tiesā. Tālab šā panta a) apakšpunkta sakarā jebkuras 1. panta 2. punktā minētajām prasībām atbilstošas nevalstiskās organizācijas interesi uzskata par pietiekamu. Uzskata arī, ka šādām organizācijām ir tiesības, kuras var tikt aizskartas, kā noteikts šā panta b) apakšpunktā.

Šā panta noteikumi neliedz lietu nodot iepriekšējai izskatīšanai administratīvā iestādē, un – ja valsts tiesību aktos ir šāda prasība – tie neietekmē prasību pirms tiesu pārskatīšanas procedūras piemērošanas izmantot visas iespējas administratīvajā pārskatīšanas procedūrā.

Visām šīm procedūrām jābūt godīgām, taisnīgām, laicīgām un ne pārmērīgi dārgām.

Lai veicinātu šā panta noteikumu efektivitāti, dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrībai ir pieejama praktiska informācija par piekļuvi administratīvajām un tiesu pārskatīšanas procedūrām."

"Dzīvotņu" direktīva

13 "Dzīvotņu" direktīvas 6. panta 3. un 4. punktā ir paredzēts:

"3. Visos plānos vai projektos, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, attiecīgi izvērtē ietekmi uz šo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus. Ņemot vērā novērtējuma atzinumus par ietekmi uz minēto teritoriju, un saskaņā ar 4. punkta noteikumiem, kompetentā valsts iestāde piekrīt plāna vai projekta īstenošanai tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība, un vajadzības gadījumā noskaidrojusi plašas sabiedrības viedokli.

4. Ja, neņemot vērā negatīvu vērtējumu saistībā ar ietekmi uz teritoriju, alternatīvu risinājumu trūkuma dēļ plāns vai projekts tomēr ir jāīsteno sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, tad dalībvalsts veic visus vajadzīgos kompensācijas pasākumus, lai nodrošinātu *Natura 2000* tīkla kopējās vienotības aizsardzību. Dalībvalsts informē Komisiju par pieņemtajiem kompensācijas pasākumiem.

Ja attiecīgajā teritorijā sastopams prioritārs dabiskās dzīvotnes veids un/vai prioritāra suga, tad vienīgie pieņemamie argumenti ir tie, kas saistīti ar veselības aizsardzību vai sabiedrības drošību, videi primāri svarīgām labvēlīgām pārveidēm vai, pēc Komisijas atzinuma, citām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm."

Valsts tiesības

14 Valonijas parlamenta 2008. gada 17. jūlija Dekrēta par atsevišķām atļaujām, kuru pamatā ir primāri vispārējo interešu apsvērumi (2008. gada 25. jūlija *Moniteur belge*, 38900. lpp.), 1.–4. panta sākotnējā redakcijā bija noteikts:

"1. pants. Primāri vispārējo interešu apsvērumi ir konstatēti, piešķirot būvatļaujas, vides atļaujas un vienreizējās atļaujas attiecībā uz šādām darbībām un darbiem:

1 šādas darbības un darbi Lježas-Bjersē un Briseles-Šarleruā dienvidu reģionālo lidostu infrastruktūru un [pasažieru] uzņemšanas ēku modernizācijai:

a) attiecībā uz Lježas-Bjersē lidostu:

— ziemeļu kravu pārvadājumu zonas paplašināšana lidmašīnu stāvvietām un plānotajām kravas novietnēm;

— apvedceļu tīkls un dienvidu skrejceļš;

— ceturtā rezervuāra uzstādīšana naftas rezervuāru parkā;

— kravas pārvadājumu ātrvilcienu stacija;

— autostāvvietas un dienvidu autoceļa paplašināšana;

— plānotā biroja ēka;

b) attiecībā uz Briseles-Šarleruā dienvidu lidostu:

— skrejceļa pagarināšana, tostarp pievedceļu izbūvēšana un to savienojošā ziemeļu skrejceļa pagarināšana;

— kontroles tornis un radars;

— lidmašīnu stāvvietu paplašināšana;

— atledošanas laukumu modernizācija;

— ceļu savienojums *R3*–lidosta;

— apvedceļu tīkls un dienvidu skrejceļš;

— termināļa paplašināšana;

— autostāvvietu paplašināšana;

— dzelzceļa stacija un infrastruktūras;

2 darbības un darbi Valonijas reģiona teritorijā saistībā ar reģionālo ekspresvilcienu tīklu *RER*, pildot 2001. gada 11. oktobra vienošanos par sadarbību starp Federālo valsti un Flandrijas, Valonijas un Galvaspilsētas Briseles reģioniem saistībā ar ilgtermiņa investīciju plānu attiecībā uz *S.N.C.B.* 2001.–2012. gadam;

3 darbības un darbi, kas saistīti ar strukturējošajiem sabiedriskā transporta veidiem Šarleruā, Ljēžā, Namīrā un Monsā, īstenojot Valonijas valdības 1999. gada 27. maijā pieņemto reģionālās zonas attīstības programmu (trešā daļa, 1.4. punkts)

4 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Lēmumā Nr. 884/2004/EK par grozījumiem Lēmumā Nr. 1692/96/EK par Kopienas pamatnostādnēm Eiropas transporta tīkla attīstībai minētā Eiropas transporta tīkla trūkstošie zemes un ūdens ceļu posmi Valonijas reģiona teritorijā;

2. pants. Ja 1. pantā uzskaitītās darbības un darbi ir minēti Valonijas Teritorijas attīstības, pilsētplānošanas, mantojuma un enerģijas kodeksa 84. pantā, atļauju izsniedz valdība vai tās pārstāvis saskaņā ar šī paša kodeksa 127. pantā, tostarp tā 3. punktā noteikto kārtību un nosacījumiem.

Ja 1. pantā uzskaitītās darbības un darbi attiecas uz uzņēmumu 1999. gada 11. marta Dekrēta par vides atļaujām nozīmē, tiek piemērota minētā dekrēta 13. panta otrā daļa.

Atkāpjoties no pirmās un otrās daļas noteikumiem, atļaujas pieprasījums, kas ir iesniegts vai par kura saņemšanu ir paziņots pirms šī dekrēta spēkā stāšanās, tiek izskatīts saskaņā ar noteikumiem, kas bija spēkā šajā datumā.

3. pants. Būvatļauju, vides atļauju vai vienreizējo atļauju attiecībā uz 1. pantā minētajām darbībām un darbiem valdība iesniedz Valonijas parlamentā 45 dienu laikā pēc tās piešķiršanas. Dekrēta 2. panta trešajā daļā minētās atļaujas iesniedz parlamentā 45 dienu laikā pēc tam, kad tās ir saņēmusi valdība.

Valonijas parlaments apstiprina iesniegto atļauju 60 dienu laikā pēc tam, kad Valonijas parlamenta birojā ir tikuši iesniegti ar atļauju saistītie lietas materiāli. Ja iepriekš minētajā termiņā netiek pieņemts apstiprināšanas dekrēts, tiek uzskatīts, ka atļauja nav piešķirta.

Pirmajā un otrajā daļā minētie termiņi tiek apturēti laikā no 16. jūlija līdz 15. augustam.

Valonijas parlamenta apstiprinātā atļauja ir spēkā no dekrēta publicēšanas datuma *Moniteur belge*, un atļauju nosūta valdība atbilstoši tā paša kodeksa vai 1999. gada 11. marta Dekrēta noteikumiem.

4. pants. Ja atļaujas pieprasījums attiecas uz Valonijas parlamenta apstiprinātas atļaujas nelielu grozījumu, šim pieprasījumam piemēro tā paša kodeksa vai tā paša dekrēta vispārīgos noteikumus."

15 Valonijas parlamenta 2008. gada 17. jūlija dekrēta 5.–9. pantā ir paredzēts:

"5. pants. Ir apstiprināta šāda ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem pamatota atļauja:

— attiecībā uz darbībām un darbiem reģionālo lidostu infrastruktūras un [pasažieru] uzņemšanas ēku modernizācijai ministrijas 2005. gada 25. augusta lēmums par vides atļauju, kas ir izsniegta *SA SAB* saistībā ar Ljēžas-Bjersē lidostu.

6. pants. Ir apstiprināta šāda ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem pamatota atļauja:

— attiecībā uz darbībām un darbiem reģionālo lidostu infrastruktūras un [pasažieru] uzņemšanas ēku modernizācijai ministrijas 2006. gada 13. septembra lēmums, ar kuru *Société régionale wallonne des Transport* [Valonijas Reģionālajai transporta sabiedrībai] ir piešķirta būvatļauja Ljēžas-Bjersē lidostas skrejceļa pagarināšanai.

7. pants. Ir apstiprināta šāda ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem pamatota atļauja:

— attiecībā uz darbībām un darbiem reģionālo lidostu infrastruktūras un [pasažieru] uzņemšanas ēku modernizācijai *Direction générale de l'Aménagement du Territoire, du Logement et du Patrimoine de Charleroi* [Šarleruā Teritorijas, mājokļu un īpašuma attīstības ģenerāldirektorāta] pilnvarotā ierēdņa 2003. gada 16. septembrī *SA SOWAER* izsniegtā būvatļauja Tintijas [*Tintia*] velvēšanas darbu veikšanai un lidostas zonas ziemeļaustrumu daļas zemes reljefa pārveidošanai.

8. pants. Ir apstiprināta šāda ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem pamatota atļauja:

— attiecībā uz darbībām un darbiem reģionālo lidostu infrastruktūras un [pasažieru] uzņemšanas ēku modernizācijai ministrijas 2005. gada 25. jūlija lēmums par vienreizējo atļauju, kas ir izsniegta *SA SOWAER* saistībā ar Briseles-Šarleruā dienvidu lidostu (terminālis: 3 000 000 pasažieru gadā), autostāvvietām (1600 stāvvietu zemes līmenī un 1000 virszemes stāvvietu), šo autostāvvietu pievedceļiem, lidaparātu pārvietošanās laukumiem, terminālim piesaistītajām lidmašīnu stāvvietām, ūdens attīrīšanas staciju, tehniskajām ēkām, naftas rezervuāru parku (2420 m^3 kerosīna un 30 m^3 autodegvielas uzglabāšanai) un jaunu pašvaldības ceļu tīklu izveidi.

9. pants. Ir apstiprināta šāda ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem pamatota atļauja:

— attiecībā uz darbībām un darbiem reģionālo lidostu infrastruktūras un [pasažieru] uzņemšanas ēku modernizācijai ministrijas 2005. gada 27. jūlija lēmums par vides atļauju, kas izsniegta *SA SOWAER* Briseles-Šarleruā dienvidu lidostas apsaimniekošanai."

16 Šī dekrēta 14.–17. pantā ir noteikts:

"14. pants. Ir apstiprināta šāda ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem pamatota atļauja:

— attiecībā uz reģionālo ekspresvilcienu tīklu *RER*, kā arī ar to saistītajām piebūvēm, pieejām un satiksmes savienojumiem ministrijas 2006. gada 9. februāra lēmums par vienreizējo atļauju, kas ir izsniegta *S.N.C.B. Infrabel* dzelzceļa līnijas Nr. 124 Brisele-Šarleruā trešā un ceturtā sliežu ceļa izbūvēšanai un apsaimniekošanai Vaterlo, Brēnas-Lalē un Niveles pašvaldību teritorijā.

15. pants. Ir apstiprināta šāda ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem pamatota atļauja:

— ministrijas 2008. gada 19. jūnija lēmums par vienreizējo atļauju, kas ir izsniegta pašvaldību apvienībai *IBW* Ēnas [*Hain*] attīrīšanas stacijas 92 000 *EH* (iedzīvotāju skaita ekvivalentam) izbūvēšanai un apsaimniekošanai Brēnas-Lešato [*Braine-le-Château*] pašvaldības teritorijā.

16. pants. Ir apstiprināta šāda ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem pamatota atļauja:

— ministrijas 2008. gada 7. jūlija lēmums par vides atļauju, kas ir izsniegta *SA Codic Belgique* saistībā ar zemes īpašumā Lailpā [*La Hulpe*], *Chaussée de Bruxelles 135*, izvietota administratīvā un izglītības centra, kas sastāv no dažādiem tehniskiem objektiem, apsaimniekošanu.

17. pants. Ir apstiprināta šāda ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem pamatota atļauja:

— ministrijas 2008. gada 4. jūnija lēmums par būvatļauju, kas ir izsniegta *SA Codic Belgique* saistībā ar zemes īpašumā Lailpā [*La Hulpe*], *Chaussée de Bruxelles 135*, izvietota administratīvā un izglītības centra, kas sastāv no dažādiem tehniskiem objektiem, būvniecību."

17 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem būtībā izriet, ka *Conseil d'État* [Valsts Padomes] kompetencē ir izskatīt prasības atcelt valsts pārvaldes iestāžu administratīvos aktus un noteikumus, kā arī likumdevēju iestāžu vai to struktūrvienību administratīvos aktus.

18 Turpretim tā nevar izskatīt prasības, kas ir vērstas pret tiesību aktiem, kuriem ir normatīvs raksturs.

19 Tomēr būvatļauju un darbu veikšanas atļauju apstiprināšana ar Valonijas parlamenta dekrētu piešķir pēdējām minētajām normatīvu raksturu. Tāpēc *Conseil d'État* kompetencē nav izskatīt prasības atcelt šos apstiprinātos aktus, kuri var tikt apstrīdēti vienīgi *Cour constitutionnelle* [Konstitucionālajā tiesā], kurā tomēr var tikt izvirzīti vienīgi atsevišķi pamati.

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

20 *Cour constitutionnelle* ir iesniegtas vairākas prasības atcelt Valonijas parlamenta 2008. gada 17. jūlija dekrētu, ar kuru ir "apstiprinātas" būvatļaujas dažādu darbu veikšanai saistībā ar Ljēžas-Bjersē lidostu, Briseles-Šarleruā dienvidu lidostu un dzelzceļa līniju Brisele-Šarleruā, t.i., tās ir atzītas par spēkā esošām, ņemot vērā "primārus vispārējo interešu apsvērumus".

21 Turklāt *Conseil d'État* ir iesniegusi *Cour constitutionnelle* prejudiciālus jautājumus saistībā ar šī paša dekrēta likumību. *Conseil d'État* iepriekš pati bija bijusi neskaidrībā par šī paša dekrēta saderīgumu ar Savienības tiesībām un Orhūsas konvenciju un bija par šo jautājumu iesniegusi Tiesai lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, par kuriem tika taisīts 2011. gada 18. oktobra spriedums apvienotajās lietās no C-128/09 līdz C-131/09, C-134/09 un C-135/09 *Boxus* u.c. (Krājums, I-9711. lpp).

22 Atbilstoši šim tiesību aktam minētās būvatļaujas vairs nevar apstrīdēt *Conseil d'État*, bet tikai *Cour constitutionnelle* un vienīgi, pamatojoties uz neatbilstību normām, kuru kontrole ir šīs tiesas kompetencē.

23 Tādējādi katrā no pamatlietām tā it īpaši lūdza iesniedzējtiesu pieņemt lēmumu jautājumā, vai ar apstrīdēto dekrētu var atņemt *Conseil d'État* tiesības pārbaudīt attiecīgās atļaujas, nododot tās *Cour constitutionnelle* pārbaudei, lai gan tajā nav pieejamas tik plašas pārsūdzības iespējas, kā tās, kas ir pieejamas, vēršoties *Conseil d'État*. Šādi rīkojoties, likumdevējs esot pārkāpis Beļģijas Konstitūciju, skatītu kopā ar Orhūsas konvencijas 9. panta 2.–4. punktu, kā arī ar Direktīvas 85/337 10.a pantu.

24 Šajā kontekstā *Cour constitutionnelle* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Orhūsas konvencijas [..] 2. panta 2. [punkts] un 9. panta 4. punkts ir jāinterpretē atbilstoši precizējumiem, kas ietverti šīs konvencijas Piemērošanas norādījumos?

2) a) Vai Orhūsas konvencijas 2. panta 2. [punkts] ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek izslēgti no minētās konvencijas piemērošanas jomas tādi tiesību akti kā būvatļaujas vai vides atļaujas, kas piešķirtas saskaņā ar procedūru, kas noteikta [Valonijas parlamenta] 2008. gada 17. jūlija dekrēta [..] 1.–4. pantā?

b) Vai Orhūsas konvencijas 2. panta 2. [punkts] ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek izslēgti no minētās konvencijas piemērošanas jomas tādi tiesību akti kā būvatļauju vai vides atļauju apstiprinājumi, kas ietverti tā paša dekrēta 5.–9. un 14.–17. pantā?

c) Vai Direktīvas 85/337 [..] 1. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek izslēgti no minētās direktīvas piemērošanas jomas tādi tiesību akti kā būvatļaujas vai vides atļaujas, kas piešķirtas saskaņā ar procedūru, kas noteikta tā paša dekrēta 1.–4. pantā?

d) Vai Direktīvas 85/337 [..] 1. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek izslēgti no minētās direktīvas piemērošanas jomas tādi tiesību akti kā būvatļauju vai vides atļauju apstiprinājumi, kas ietverti tā paša dekrēta 5.–9. un 14.–17. pantā?

3) a) Vai Orhūsas konvencijas 3. panta 9. punkts un 9. panta 2., 3. un 4. punkts un Direktīvas 85/337 [..] 10.a pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos netiek pieļauta tāda procedūra kā tā paša dekrēta 1.–4. pantā paredzētā procedūra, saskaņā ar kuru dekrēta izdevējs izsniedz būvatļaujas un vides atļaujas, ko ir sagatavojusi valsts pārvaldes iestāde un saistībā ar kurām var celt vienīgi [iesniedzējtiesas nolēmumā] minētās prasības *Cour constitutionnelle* un tiesu sistēmā ietilpstošajās tiesu iestādēs?

b) Vai Orhūsas konvencijas 3. panta 9. punkts un 9. panta 2., 3. un 4. punkts un Direktīvas 85/337 [..] 10.a pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos netiek pieļauta tādu tiesību aktu pieņemšana kā apstiprinājumi ar atpakaļejošu spēku, kas ietverti tā paša dekrēta 5.–9. un 14.–17. pantā, saistībā ar ko var celt vienīgi [iesniedzējtiesas nolēmumā] minētās prasības *Cour constitutionnelle* un tiesu sistēmā ietilpstošajās tiesu iestādēs?

4) a) Vai Orhūsas konvencijas 6. panta 9. punkts un Direktīvas 85/337 [..] 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos netiek pieļauta tāda procedūra kā tā paša dekrēta 1.–4. pantā paredzētā procedūra, saskaņā ar kuru pašā dekrētā, ar ko piešķir būvatļaujas vai vides atļaujas, nav jānorāda visi apstākļi, kas ļautu kontrolēt, vai šo atļauju pamatā ir atbilstīga iepriekšēja pārbaude, kas īstenota atbilstoši Orhūsas konvencijas un Direktīvas 85/337 [..] prasībām?

b) Vai Orhūsas konvencijas 6. panta 9. punkts un Direktīvas 85/337 [..] 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos netiek pieļauta tādu tiesību aktu pieņemšana kā apstiprinājumi, kas ietverti tā paša dekrēta 5.–9. un 14.–17. pantā, kuros pašos nav norādīti visi apstākļi, kas ļautu kontrolēt, vai šo atļauju pamatā ir atbilstīga iepriekšēja pārbaude, kas īstenota atbilstoši Orhūsas konvencijas un Direktīvas 85/337 [..] prasībām?

5) Vai ["Dzīvotņu"] direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā tiek ļauts likumdevējam izsniegt atļaujas tādiem projektiem, kas minēti tā paša dekrēta 16. un 17. pantā, lai gan saistībā ar tiem veikto ietekmes uz vidi novērtējumu *Conseil d'État*, lemjot saskaņā ar ārkārtas steidzamības procedūru, ir atzinusi par nepilnīgu un pret to ir iebilsts Valonijas reģiona iestādes, kas atbild par dabīgās vides ekoloģisko pārvaldību, atzinumā?

6) Vai noliedzošas atbildes uz iepriekšējo jautājumu gadījumā ["Dzīvotņu"] direktīvas 6. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā tiek ļauts par sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm piederošu uzskatīt tādas infrastruktūras izveidošanu, kas paredzēta privātas sabiedrības administratīvā centra vajadzībām un lai tur uzņemtu lielu strādājošo skaitu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

25 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai Orhūsas konvencijas 2. panta 2. punkts un 9. panta 4. punkts ir jāinterpretē atbilstoši precizējumiem, kas sniegti šīs konvencijas Piemērošanas norādījumos.

26 No šo norādījumu teksta un konkrēti no tajā ietvertajiem skaidrojumiem ar virsrakstu "Kā lietot šos norādījumus" izriet, ka šī dokumenta, kuru ir sagatavojuši starptautiski eksperti, vienīgais mērķis ir sniegt Orhūsas konvencijas analīzi, lai ļautu tās lasītājiem "iegūt priekšstatu par to, kas ir šī konvencija un kāda tai var būt praktiska nozīme".

27 Lai gan Orhūsas konvencijas Piemērošanas norādījumus tādējādi var uzskatīt par skaidrojošu dokumentu, ko papildus citiem nozīmīgiem apstākļiem vajadzības gadījumā var ņemt vērā, lai interpretētu šo konvenciju, tajos ietvertajai analīzei nav nekāda saistoša spēka un tai nepiemīt tāda normatīvā piemērojamība, kāda ir Orhūsas konvencijas normām.

28 Tādējādi uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka, lai arī, interpretējot Orhūsas konvencijas 2. panta 2. punktu un 9. panta 4. punktu, ir atļauts ņemt vērā šīs konvencijas Piemērošanas norādījumus, tiem tomēr nav nekāda saistoša spēka un tiem nepiemīt tāda normatīvā piemērojamība, kāda ir Orhūsas konvencijas normām.

Par otro jautājumu

29 Ar savu otro jautājumu, kura dažādās daļas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Orhūsas konvencijas 2. panta 2. punkts un Direktīvas 85/337 1. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka uz aktu, tādu kā Valonijas parlamenta 2008. gada 17. jūlija dekrēts, ar kuru, piešķirot tām normatīvu aktu nozīmi, tiek "apstiprinātas" būvatļaujas, vides vai darbu veikšanas atļaujas, kuras iepriekš ir piešķīrusi valsts pārvaldes iestāde un attiecībā uz kurām ir noteikts, ka "[ir konstatēti] primāri vispārējo interešu apsvērumi", neattiecas šīs konvencijas un šīs direktīvas attiecīgās piemērošanas jomas.

30 No Direktīvas 85/337 1. panta 5. punkta izriet, ka tad, ja šīs direktīvas mērķus, tostarp mērķi sniegt informāciju, sasniedz likumdošanas procesā, attiecīgajam projektam minēto direktīvu nepiemēro (skat. 2000. gada 19. septembra spriedumu lietā C-287/98 *Linster*, *Recueil*, I-6917. lpp., 51. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 36. punkts).

31 Ar šo tiesību normu ir noteikti divi nosacījumi projekta neietveršanai Direktīvas 85/337 piemērošanas jomā. Ar pirmo nosacījumu tiek prasīts, lai projekta sīku izklāstu pieņemtu ar īpašu tiesību aktu. Saskaņā ar otro nosacījumu šīs direktīvas mērķis, tostarp mērķi sniegt informāciju, ir jāsasniedz likumdošanas procesā (skat. 1999. gada 16. septembra spriedumu lietā C-435/97 *WWF* u.c., *Recueil*, I-5613. lpp., 57. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 37. punkts).

32 Runājot par pirmo nosacījumu, tas vispirms norāda uz to, ka projekts tiek pieņemts ar īpašu tiesību aktu. Šajā ziņā ir jāmin, ka jēdzieni "projekts" un "atļauja" ir definēti Direktīvas 85/337 1. panta 2. punktā. Tādēļ tiesību aktam, ar kuru tiek pieņemts projekts, lai tas ietilptu šīs direktīvas 1. panta 5. punkta piemērošanas jomā, ir jābūt īpašam un ar tādām pašām īpašībām kā šādai atļaujai. Ar to it īpaši attīstītājam ir jāpiešķir tiesības īstenot projektu (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *WWF* u.c., 58. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 38. punkts).

33 Turklāt projektam ir jābūt sīki izklāstītam, proti, pietiekami precīzam un galīgam, līdz ar to valsts tiesību aktā, ar kuru šis projekts ir pieņemts, tāpat kā atļaujā ir jābūt norādītiem visiem likumdevēja vērā ņemtajiem projekta elementiem, kuriem ir nozīme ietekmes uz vidi novērtējumā (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *WWF* u.c., 59. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 39. punkts). Tādējādi tiesību aktā ir jābūt apliecinājumam, ka saistībā ar attiecīgo projektu ir sasniegti Direktīvas 85/337 mērķi (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Linster*, 56. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 39. punkts).

34 No tā izriet, ka tiesību akts nevar tikt uzskatīts par tādu, ar kuru tiek pieņemts sīki izklāstīts projekts Direktīvas 85/337 1. panta 5. punkta nozīmē, ja tajā nav norādīti elementi, kas vajadzīgi, lai novērtētu šī projekta ietekmi uz vidi, vai ja saistībā ar to ir jāpieņem citi akti, kas attīstītājam sniedz tiesības īstenot projektu (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *WWF* u.c., 62. punkts; lietā *Linster*, 57. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 40. punkts).

35 Attiecībā uz otro nosacījumu no Direktīvas 85/337 2. panta 1. punkta izriet, ka šīs direktīvas galvenais mērķis ir nodrošināt, lai attiecībā uz tiem projektiem, kuriem var būt nozīmīga ietekme uz vidi, it īpaši to rakstura, apmēra vai atrašanās vietas dēļ pirms atļaujas piešķiršanas tiktu veikts to ietekmes uz vidi novērtējums (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Linster*, 52. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 41. punkts).

36 Direktīvas 85/337 preambulas sestajā apsvērumā turklāt ir precizēts, ka novērtējums ir jāveic, pamatojoties uz attiecīgo informāciju, ko sniedzis attīstītājs un ko var papildināt iestādes un sabiedrības pārstāvji, kuriem var būt interese par attiecīgo projektu (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *WWF* u.c., 61. punkts, lietā *Linster*, 53. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 42. punkts).

37 Tātad projekta pieņemšanas brīdī likumdevēja rīcībā ir jābūt pietiekamai informācijai. No Direktīvas 85/337 5. panta 3. punkta un no tās IV pielikuma izriet, ka informācija, kas attīstītājam ir jāsniedz, ietver vismaz projekta aprakstu, kurā iekļauta informācija par tā atrašanās vietu, koncepciju un apmēru, tādu pasākumu aprakstu, kas ir paredzēti, lai izvairītos no nozīmīgas negatīvas ietekmes vai to mazinātu un, ja iespējams, novērstu, kā arī dati, kas ir vajadzīgi, lai identificētu un novērtētu galveno ietekmi, kas projektam var būt attiecībā uz vidi (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Linster*, 55. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 43. punkts).

38 Ņemot vērā no vairākām stadijām sastāvošu plāna apstiprināšanas procedūru iezīmes, Direktīva 85/337 pieļauj, ka viens un tas pats projekts tiek apstiprināts ar diviem valsts tiesību aktiem, kas kopā tiek uzskatīti par atļaujas izsniegšanu 1. panta 2. punkta nozīmē (šajā ziņā skat. 2006. gada 4. maija spriedumu lietā C-508/03 Komisija/Apvienotā Karaliste, Krājums, I-3969. lpp., 102. punkts). Līdz ar to likumdevējs, pieņemot galīgo aktu, ar kuru tiek piešķirta atļauja projekta veikšanai, var izmantot informāciju, kas iegūta, īstenojot sākotnējo administratīvo procedūru (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 44. punkts).

39 Šādas administratīvās procedūras īstenošanas dēļ tomēr nevar uzskatīt, ka ar īpašu valsts tiesību aktu ir pieņemts sīks projekta izklāsts saskaņā ar Direktīvas 85/337 1. panta 5. punktu, ja šis tiesību akts neatbilst abiem nosacījumiem, par kuriem tika atgādināts šī sprieduma 31. punktā. Kā Tiesa ir atzinusi iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Boxus* u.c. 45. punktā, tiesību akts, ar kuru tiek gluži vienkārši "apstiprināts" iepriekš pastāvošs administratīvs akts, vienīgi norādot primāros vispārējo interešu apsvērumus, iepriekš neuzsākot likumdošanas procedūru pēc būtības, kura ļauj ievērot minētos nosacījumus, nevar tikt uzskatīts par īpašu tiesību aktu šīs tiesību normas nozīmē un tādējādi ar to nepietiek, lai uz projektu neattiecinātu Direktīvas 85/337 piemērošanas jomu.

40 It īpaši uz tiesību aktu, kas ir pieņemts, ja likumdošanas institūcijas locekļu rīcībā nav bijusi informācija, kas ir minēta šī sprieduma 37. punktā, nevar attiecināt Direktīvas 85/337 1. panta 5. punkta piemērošanas jomu (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 46. punkts).

41 Valsts tiesai ir jānosaka, vai šie nosacījumi ir ievēroti. Šajā ziņā tai ir jāņem vērā gan pieņemtā tiesību akta saturs, gan visa likumdošanas procedūra, kuras noslēgumā šis akts ir pieņemts, un it īpaši sagatavošanas akti un parlamentārās debates (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 47. punkts).

42 Šis risinājums, pie kura tika nonākts iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Boxus* u.c. par Direktīvas 85/337 1. panta 5. punktu, var tikt attiecināts uz Orhūsas konvencijas 2. panta 2. punktu. Pirmkārt, šīs konvencijas 2. panta 2. punktam faktiski ir būtībā līdzīgs saturs kā šīs direktīvas 1. panta 5. punktam. Otrkārt, no Orhūsas konvencijas priekšmeta vai piemērojamības neizriet neviens tāds iemesls, kas varētu liegt Tiesai, interpretējot šīs konvencijas noteikumus, attiecināt uz tiem interpretāciju, pie kuras tā ir nonākusi saistībā ar līdzīgajām Direktīvas 85/337 normām.

43 Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Orhūsas konvencijas 2. panta 2. punkts un Direktīvas 85/337 1. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šo dokumentu attiecīgās piemērošanas jomas neattiecas vienīgi uz projektiem, kuru sīku izklāstu pieņem ar īpašu tiesību aktu tādējādi, ka minēto dokumentu mērķi tiek sasniegti likumdošanas procesā. Valsts tiesai ir jāpārbauda, vai šie abi nosacījumi ir ievēroti, ņemot vērā gan pieņemtā tiesību akta saturu, gan arī visu likumdošanas procedūru, kuras noslēgumā šis akts ir pieņemts, un it īpaši sagatavošanas aktus un parlamentārās debates. Šajā ziņā tiesību akts, ar kuru tiek gluži vienkārši "apstiprināts" iepriekš pastāvošs administratīvs akts, vienīgi norādot primāros vispārējo interešu apsvērumus, iepriekš neuzsākot likumdošanas procedūru pēc būtības, kura ļauj ievērot minētos nosacījumus, nevar tikt uzskatīts par īpašu tiesību aktu šīs tiesību normas nozīmē un tādējādi ar to nepietiek, lai uz projektu neattiecinātu šīs konvencijas un šīs direktīvas attiecīgās piemērošanas jomas.

Par trešo jautājumu

44 Ar savu trešo jautājumu, kura dažādās daļas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Orhūsas konvencijas 9. panta 2.–4. punkts un Direktīvas 85/337 10.a pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos netiek pieļauts, ka tiesības īstenot projektu, uz kuru attiecas to piemērošanas joma, tiek piešķirtas ar tiesību aktu, attiecībā uz kuru valsts tiesībās nav paredzētas nekādas pārsūdzības iespējas tiesā vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā ar tiesību aktiem izveidotā struktūrā, kuras ļauj apstrīdēt šo aktu gan pēc būtības, gan no procesuālā viedokļa.

45 No Orhūsas konvencijas 2. panta 2. punkta, skatīta kopā ar tās 6. un 9. pantu, kā arī no Direktīvas 85/337 1. panta 5. punkta izriet, ka ne šī konvencija, ne šī direktīva netiek piemērota projektiem, kas ir pieņemti ar tiesību aktu, kurš atbilst šī sprieduma 31. punktā atgādinātajiem nosacījumiem (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 50. punkts).

46 Attiecībā uz citiem projektiem, t.i., tiem, kas tiktu pieņemti vai nu ar aktu, kam nav normatīva rakstura, vai arī ar tiesību aktu, kas neatbilstu šiem nosacījumiem, no pašiem Orhūsas konvencijas 9. panta 2. punkta un Direktīvas 85/337 10.a panta formulējumiem izriet, ka valstīm ir jāparedz iespēja pārskatīšanas kārtībā tiesā vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, kas izveidota ar tiesību aktiem, apstrīdēt tādu lēmumu, darbības vai bezdarbības likumību pēc būtības vai no procesuālā viedokļa, uz kuriem attiecas Orhūsas konvencijas 6. panta vai Direktīvas 85/337 attiecīgā piemērošanas joma (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 51. punkts).

47 Saskaņā ar dalībvalstu procesuālo autonomiju un ievērojot līdzvērtības un efektivitātes principus, tām ir zināma rīcības brīvība attiecībā uz Orhūsas konvencijas 9. panta 2. punkta un Direktīvas 85/337 10.a panta īstenošanu. Konkrētāk, to ziņā ir noteikt, kuras tiesas vai neatkarīgas un objektīvas struktūras, kas izveidota ar tiesību aktiem, kompetencē ir izskatīt šajās tiesību normās paredzētās prasības un saskaņā ar kādu procesuālo kārtību, ja iepriekš minētās tiesību normas ir ievērotas (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 52. punkts).

48 Orhūsas konvencijas 9. pants un Direktīvas 85/337 10.a pants tomēr zaudētu jebkādu lietderīgo iedarbību, ja vienīgi tā apstākļa dēļ, ka projekts ir pieņemts ar tiesību aktu, kas neatbilst šī sprieduma 31. punktā atgādinātajiem nosacījumiem, tiktu liegta jebkāda iespēja celt prasību, kas ļautu apstrīdēt tā likumību pēc būtības vai no procesuālā viedokļa minēto tiesību normu nozīmē (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 53. punkts).

49 Ja projekts, uz kuru attiecas Orhūsas konvencijas 6. panta vai Direktīvas 85/337 piemērošanas joma, ir pieņemts ar tiesību aktu, tad šajā ziņā saskaņā ar prasībām, kas izriet no Orhūsas konvencijas 9. panta un Direktīvas 85/337 10.a panta, tiesai vai neatkarīgai un objektīvai struktūrai, kas izveidota ar tiesību aktiem, ir jābūt iespējai saskaņā ar valsts procesuālajiem noteikumiem pārbaudīt, vai šis tiesību akts atbilst nosacījumiem, kas paredzēti šīs direktīvas 1. panta 5. punktā un atgādināti šī sprieduma 31. punktā (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 54. punkts).

50 Gadījumā, ja par šādu aktu nav nekādas iespējas celt tāda rakstura vai apjoma prasību, par kādiem tika atgādināts iepriekš, tad jebkurai valsts tiesai, kurā ir celta prasība, īstenojot savu kompetenci, ir jāveic iepriekšējā punktā aprakstītā pārbaude un, vajadzības gadījumā, jāizdara no tās secinājumi, atstājot šo tiesību aktu nepiemērotu (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 55. punkts).

51 Šajā gadījumā, ja iesniedzējtiesa konstatē, ka Valonijas parlamenta 2008. gada 17. jūlija dekrēts neatbilst Direktīvas 85/337 1. panta 5. punktā paredzētajiem nosacījumiem, kuri ir atgādināti šī sprieduma 31. punktā, un ja saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību noteikumiem nav nevienas tiesas vai neatkarīgas un objektīvas ar tiesību aktiem izveidotas struktūras, kuras kompetencē būtu pārbaudīt šī dekrēta likumību pēc būtības vai no procesuālā viedokļa, tad tas ir jāatzīst par nesaderīgu ar prasībām, kas izriet no Orhūsas konvencijas 9. panta un Direktīvas 85/337 10.a panta. Tādā gadījumā iesniedzējtiesai tas ir jāatstāj nepiemērots (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Boxus* u.c., 56. punkts).

52 Līdz ar to uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Orhūsas konvencijas 9. panta 2.–4. punkts un Direktīvas 85/337 10.a pants ir jāinterpretē tādējādi, ka:

— ja projekts, uz kuru attiecas šo tiesību normu piemērošanas joma, ir pieņemts ar tiesību aktu, tad ir jābūt iespējai saskaņā ar valsts procesuālajiem noteikumiem iesniegt izvērtēšanai tiesai vai neatkarīgai un objektīvai ar tiesību aktiem izveidotai struktūrai jautājumu, vai šis tiesību akts atbilst nosacījumiem, kas paredzēti šīs direktīvas 1. panta 5. punktā;

— gadījumā, ja par šādu aktu nav nekādas iespējas celt tāda rakstura vai apjoma prasību, par kādiem tika atgādināts iepriekš, tad jebkurai valsts tiesai, kurā ir celta prasība, īstenojot savu kompetenci, ir jāveic iepriekšējā ievilkumā aprakstītā pārbaude un, vajadzības gadījumā, jāizdara no tās secinājumi, atstājot šo tiesību aktu nepiemērotu.

Par ceturto jautājumu

53 Ar savu ceturto jautājumu, kura dažādās daļas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Orhūsas konvencijas 6. panta 9. punkts un Direktīvas 85/337 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos netiek pieļauta tādu tiesību aktu pieņemšana, kuros pašos nav norādīti visi iemesli, kas ir ietekmējuši to pieņemšanu un ļauj pārbaudīt, vai tie ir pieņemti pēc atbilstīgas iepriekšējas izvērtēšanas, kas ir īstenota atbilstoši šīs konvencijas un šīs direktīvas prasībām.

54 Ir ticis atzīts, ka Direktīvas 85/337 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā nav prasīts, lai lēmumā, ka šīs direktīvas II pielikumā ietvertam projektam nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, būtu ietverti iemesli, kuru dēļ kompetentā iestāde ir nolēmusi, ka šāds novērtējums nav jāveic, bet, ka tad, ja ieinteresētā persona to lūdz, kompetentajai valsts pārvaldes iestādei, atbildot uz iesniegto lūgumu, ir pienākums informēt to par iemesliem, kuru dēļ šis lēmums ir ticis pieņemts, vai sniegt atbilstošo informāciju un dokumentāciju (skat. 2009. gada 30. aprīļa spriedumu lietā C-75/08 *Mellor*, Krājums, I-3799. lpp., 61. punkts).

55 Šī interpretācija ir attiecināma uz Direktīvas 85/337 9. panta 1. punktu.

56 Tādējādi, lai gan Direktīvas 85/337 9. panta 1. punktā ir noteikts, ka saskaņā ar atbilstošajām procedūrām sabiedrība tiek informēta par kompetentās iestādes pieņemto lēmumu un iemesliem, ar kuriem šis lēmums ir pamatots, taču no tā neizriet, ka pašā lēmumā ir jābūt norādītiem iemesliem, kuru dēļ kompetentā iestāde ir nolēmusi, ka tas ir jāpieņem (pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Mellor*, 56. punkts).

57 No tā tomēr izriet, ka trešajām personām, kā arī attiecīgajām valsts pārvaldes iestādēm ir jāspēj pārliecināties, ka kompetentā iestāde saskaņā ar valsts likumā paredzētajiem noteikumiem ir bijusi informēta, ka ir īstenota atbilstīga iepriekšēja izvērtēšana atbilstoši Direktīvas 85/337 prasībām (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Mellor*, 57. punkts).

58 Turklāt ieinteresētajām personām, kā arī citām attiecīgajām valsts iestādēm ir jāspēj garantēt, ka šis kompetentajai iestādei noteiktais pārbaudes pienākums tiek ievērots, vajadzības gadījumā – tiesvedības ceļā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Mellor*, 58. punkts).

59 Šajā ziņā tiesas kontroles, kuru veicot ir jāspēj izvērtēt apstrīdētā lēmuma [pieņemšanas] iemeslu likumību, efektivitāte vispārīgi nozīmē, ka tiesai, kurā ir celta prasība, ir tiesības prasīt, lai kompetentā iestāde šos iemeslus paziņo. Tomēr gadījumā, ja jautājums ir tieši par Savienības tiesībās paredzēto tiesību efektīvas aizsardzības nodrošināšanu, arī ieinteresētajām personām ir jāspēj ar iespējami labiem nosacījumiem aizsargāt šīs tiesības, un tām ir jābūt iespējai, pilnībā pārzinot lietas apstākļus, izlemt, vai tām ir lietderīgi vērsties tiesā. No tā izriet, ka valsts kompetentajai iestādei līdzīgā gadījumā ir pienākums – vai nu pašā lēmumā vai vēlāk pēc attiecīgo personu lūguma sagatavotā paziņojumā – informēt ieinteresētās personas par iemesliem, kas ir tās lēmuma pamatā (skat. 1987. gada 15. oktobra spriedumu lietā 222/86 *Heylens* u.c., *Recueil*, 4097. lpp., 15. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Mellor*, 59. punkts).

60 Šis vēlāk sagatavotais paziņojums var būt pieņemts ne tikai tiešā attiecīgo iemeslu izklāstījuma veidā, bet var izpausties arī kā informācijas un attiecīgo dokumentu izsniegšana atbilstoši iesniegtajam lūgumam (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Mellor*, 60. punkts).

61 Kaut arī attiecīgajiem iemesliem nav noteikti jābūt norādītiem pašā lēmumā, kompetentā valsts pārvaldes iestāde tik un tā var saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību aktiem vai pati pēc savas ierosmes lēmumā norādīt iemeslus, kas ir tā pamatā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Mellor*, 63. punkts).

62 Šādā gadījumā šim lēmumam ir jābūt tādam, lai ieinteresētās personas varētu izvērtēt iespēju celt par to prasību, iespējams, ņemot vērā informāciju, kas varētu nonākt to rīcībā vēlāk (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Mellor*, 64. punkts).

63 Šo interpretāciju var attiecināt uz Orhūsas konvencijas 6. panta 9. punktu. Pirmkārt, šai tiesību normai ir būtībā līdzīgs saturs kā Direktīvas 85/337 9. panta 1. punktam. Otrkārt, nav tāda iemesla, ko varētu secināt no Orhūsas konvencijas priekšmeta vai piemērojamības, kurš nepieļautu, ka Tiesa, interpretējot šīs konvencijas normas, uz to attiecinātu interpretāciju, pie kuras tā ir nonākusi attiecībā uz līdzīgajām Direktīvas 85/337 normām.

64 Līdz ar to uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Orhūsas konvencijas 6. panta 9. punkts un Direktīvas 85/337 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos nav prasīts, lai pašā lēmumā būtu norādīti iemesli, kuru dēļ kompetentā iestāde ir nolēmusi, ka tas ir jāpieņem. Tomēr tad, ja ieinteresētā persona to lūdz, kompetentajai iestādei, atbildot uz iesniegto lūgumu, ir pienākums informēt to par iemesliem, kuru dēļ šis lēmums ir ticis pieņemts, vai sniegt atbilstošo informāciju un dokumentāciju.

Par piekto jautājumu

65 Ar savu piekto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai "Dzīvotņu" direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā tiek ļauts likumdevējam izsniegt atļauju plāna vai projekta īstenošanai, ja tas nav pārliecinājies par to, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība.

66 "Dzīvotņu" direktīvas 6. panta 3. punktā ir paredzēta novērtējuma procedūra, lai ar iepriekšējas pārbaudes palīdzību nodrošinātu, ka atļauja īstenot plānu vai projektu, kas nav tieši saistīts ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgs tās apsaimniekošanai, bet kas var to būtiski ietekmēt, var tikt izsniegta tikai tad, ja netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība (skat. 2004. gada 7. septembra spriedumu lietā C-127/02 *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging*, Krājums, I-7405. lpp., 34. punkts).

67 Atļauju plāna vai projekta īstenošanai var izsniegt tikai ar nosacījumu, ka kompetentās iestādes ir pārliecinājušās, ka tai nebūs kaitīgas ietekmes uz attiecīgās teritorijas viengabalainību. Tā tas ir gadījumā, ja no zinātnes viedokļa nepastāv nekādas pamatotas šaubas par šādas ietekmes neesamību (skat. 2006. gada 26. oktobra spriedumu lietā C-239/04 Komisija/Portugāle, Krājums, I-10183. lpp., 20. punkts). Turklāt pamatotu šaubu no zinātnes viedokļa, ka kaitīgas ietekmes uz attiecīgās teritorijas viengabalainību nebūs, nedrīkst būt lēmuma izsniegt atļauju projekta īstenošanai pieņemšanas brīdī (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle, 24. punkts).

68 Turklāt, runājot par teritorijām, kuras var pretendēt uz Kopienā nozīmīgu teritoriju statusu, un it īpaši par teritorijām, kurās ir sastopami prioritāri dabisko dzīvotņu veidi, dalībvalstīm atbilstoši "Dzīvotņu" direktīvai ir pienākums veikt piemērotus aizsardzības pasākumus, ievērojot šajā direktīvā paredzēto aizsardzības mērķi aizsargāt ar šīm teritorijām saistītās valsts līmeņa ekoloģiskās intereses (skat. 2005. gada 13. janvāra spriedumu lietā C-117/03 *Dragaggi* u.c., Krājums, I-167. lpp., 30. punkts, kā arī 2010. gada 10. jūnija spriedumu lietā C-491/08 Komisija/Itālija, 30. punkts).

69 Šie pienākumi saskaņā ar "Dzīvotņu" direktīvu dalībvalstīm ir neatkarīgi no tā, kāda veida valsts iestādes kompetencē ir izsniegt atļauju attiecīgā plāna vai projekta īstenošanai. Šīs direktīvas 6. panta 3. punktā, kurā ir minēta "kompetentā valsts iestāde", nav paredzēti īpaši noteikumi, kas attiektos uz plāniem vai projektiem, kurus būtu apstiprinājis likumdevējs. Šāda īpašība līdz ar to neietekmē dalībvalstu pienākumu saskaņā ar "Dzīvotņu" direktīvas 6. panta 3. punktu apjomu vai piemērojamību.

70 Līdz ar to uz piekto jautājumu ir jāatbild, ka "Dzīvotņu" direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā netiek pieļauts, ka valsts iestāde – kaut arī tas būtu likumdevējs – izsniedz atļauju plāna vai projekta īstenošanai, ja tā nav pārliecinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība.

Par sesto jautājumu

71 Ar savu sesto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai "Dzīvotņu" direktīvas 6. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādas infrastruktūras izveidošanu, kura ir paredzēta privātas sabiedrības administratīvā centra vajadzībām, var tikt uzskatīta par piederošu tādām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, šīs tiesību normas nozīmē, kuras var pamatot tāda plāna vai projekta īstenošanu, kas var izjaukt attiecīgās teritorijas viengabalainību.

72 "Dzīvotņu" direktīvas 6. panta 4. punktā ir paredzēts, ka gadījumā, ja, neņemot vērā negatīvu vērtējumu saskaņā ar šīs direktīvas 6. panta 3. punkta pirmo teikumu, alternatīvu risinājumu neesamības dēļ plāns vai projekts tomēr ir jāīsteno sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, tad dalībvalsts veic visus kompensācijas pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu *Natura 2000* tīkla kopējās vienotības aizsardzību (skat. 2007. gada 20. septembra spriedumu lietā C-304/05 Komisija/Itālija, Krājums, I-7495. lpp., 81. punkts).

73 Minētās direktīvas 6. panta 4. punkts kā atkāpe no minētā panta 3. punkta otrajā teikumā noteiktā atļaujas izsniegšanas kritērija ir jāinterpretē šauri (skat. iepriekš minēto 2007. gada 20. septembra spriedumu lietā Komisija/Itālija, 82. punkts).

74 Turklāt to var piemērot tikai pēc tam, kad atbilstoši "Dzīvotņu" direktīvas 6. panta 3. punktam ir pārbaudīta plāna vai projekta ietekme [uz vidi]. Faktiski, ņemot vērā ar attiecīgo teritoriju saistītos aizsardzības mērķus, zināšanas par šo ietekmi ir obligāts priekšnoteikums minētā 6. panta 4. punkta piemērošanai, jo, ja trūkst šo elementu, nevar tikt izvērtēts neviens nosacījums šīs atkāpes ietverošās tiesību normas piemērošanai. Iespējamo sevišķi svarīgu sabiedrības interešu un mazāk kaitējošu alternatīvu risinājumu pastāvēšanas noskaidrošana faktiski prasa izlīdzsvarošanu ar apdraudējumu, ko

teritorijai var radīt attiecīgais plāns vai projekts. Turklāt, lai noteiktu iespējamo veicamo kompensācijas pasākumu raksturu, ir precīzi jānoskaidro minētās teritorijas apdraudējums (skat. iepriekš minēto 2007. gada 20. septembra spriedumu lietā Komisija/Itālija, 83. punkts).

75 Interesēm, kas "Dzīvotņu" direktīvas 6. panta 4. punkta nozīmē var attaisnot plāna vai projekta īstenošanu, ir jābūt vienlaikus "sabiedrības" un "sevišķi svarīgām" interesēm, kas nozīmē, ka tām ir jābūt tik nozīmīgām, ka tās var izlīdzsvarot ar dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzības mērķi, kas ir izvirzīts šajā direktīvā.

76 Darbi uzņēmuma ierīkošanai vai paplašināšanai šiem nosacījumiem principā atbilst tikai izņēmuma apstākļos.

77 Nav neiespējams, ka tas tā ir, ja projekts, kaut arī privāta rakstura, vienlaikus pats sava rakstura un ekonomiskā un sociālā konteksta, kurā tas iekļaujas, dēļ reāli kalpo sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm un ir pierādīta alternatīvu risinājumu neesamība.

78 Ievērojot šos kritērijus, vienkārša tādas infrastruktūras izbūvēšana, kas ir paredzēta privātas sabiedrības administratīvā centra vajadzībām, principā nepieder pie svarīgām sabiedrības interesēm "Dzīvotņu" direktīvas 6. panta 4. punkta nozīmē.

79 Līdz ar to uz sesto jautājumu ir jāatbild, ka "Dzīvotņu" direktīvas 6. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādas infrastruktūras izveidošana, kura ir paredzēta privātas sabiedrības administratīvā centra vajadzībām, principā nevar tikt uzskatīta par piederošu pie tādām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, šīs tiesību normas nozīmē, kuras var pamatot tāda plāna vai projekta īstenošanu, kas var izjaukt attiecīgās teritorijas viengabalainību.

Par tiesāšanās izdevumiem

80 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu

Tiesa (ceturtā palāta)

nospriež:

1) **lai arī, interpretējot Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties [vērsties] tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas noslēgta 1998. gada 25. jūnijā un Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK, 2. panta 2. punktu un 9. panta 4. punktu, ir atļauts ņemt vērā šīs konvencijas Piemērošanas norādījumus, tiem tomēr nav nekāda saistoša spēka un tiem nepiemīt tāda normatīvā piemērojamība, kāda ir minētās konvencijas normām;**

2) **Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties [vērsties] tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem 2. panta 2. punkts un Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvas 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Direktīvu 2003/35/EK, 1. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šo dokumentu attiecīgās piemērošanas jomas neattiecas vienīgi uz projektiem, kuru sīku izklāstu pieņem ar īpašu tiesību aktu tādējādi, ka minēto dokumentu mērķi tiek**

sasniegti likumdošanas procesā. Valsts tiesai ir jāpārbauda, vai šie abi nosacījumi ir ievēroti, ņemot vērā gan pieņemtā tiesību akta saturu, gan arī visu likumdošanas procedūru, kuras noslēgumā šis akts ir pieņemts, un it īpaši sagatavošanas aktus un parlamentārās debates. Šajā ziņā tiesību akts, ar kuru tiek gluži vienkārši "apstiprināts" iepriekš pastāvošs administratīvs akts, vienīgi norādot primāros vispārējo interešu apsvērumus, iepriekš neuzsākot likumdošanas procedūru pēc būtības, kura ļauj ievērot minētos nosacījumus, nevar tikt uzskatīts par īpašu tiesību aktu šīs tiesību normas nozīmē un tādējādi ar to nepietiek, lai uz projektu neattiecinātu šīs konvencijas un šīs direktīvas ar tajā izdarītajiem grozījumiem attiecīgās piemērošanas jomas;

3) **Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties [vērsties] tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem 3. panta 9. punkts un 9. panta 2.–4. punkts un Direktīvas 85/337, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2003/35, 10.a pants ir jāinterpretē tādējādi, ka:**

   — **ja projekts, uz kuru attiecas šo tiesību normu piemērošanas joma, ir pieņemts ar tiesību aktu, tad ir jābūt iespējai saskaņā ar valsts procesuālajiem noteikumiem iesniegt izvērtēšanai tiesai vai neatkarīgai un objektīvai ar tiesību aktiem izveidotai struktūrai jautājumu, vai šis tiesību akts atbilst nosacījumiem, kas paredzēti šīs direktīvas ar tajā izdarītajiem grozījumiem 1. panta 5. punktā, un**

   — **gadījumā, ja par šādu aktu nav nekādas iespējas celt tāda rakstura vai apjoma prasību, par kādiem tika atgādināts iepriekš, tad jebkurai valsts tiesai, kurā ir celta prasība, īstenojot savu kompetenci, ir jāveic iepriekšējā ievilkumā aprakstītā pārbaude un, vajadzības gadījumā, jāizdara no tās secinājumi, atstājot šo tiesību aktu nepiemērotu;**

4) **Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties [vērsties] tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem 6. panta 9. punkts un Direktīvas 85/337, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2003/35, 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos nav prasīts, lai pašā lēmumā būtu norādīti iemesli, kuru dēļ kompetentā iestāde ir nolēmusi, ka tas ir jāpieņem. Tomēr tad, ja ieinteresētā persona to lūdz, kompetentajai iestādei, atbildot uz iesniegto lūgumu, ir pienākums informēt to par iemesliem, kuru dēļ šis lēmums ir ticis pieņemts, vai sniegt atbilstošo informāciju un dokumentāciju;**

5) **Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā netiek pieļauts, ka valsts iestāde – kaut arī tas būtu likumdevējs – izsniedz atļauju plāna vai projekta īstenošanai, ja tā nav pārliecinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība;**

6) **Direktīvas 92/43 6. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādas infrastruktūras izveidošana, kura ir paredzēta privātas sabiedrības administratīvā centra vajadzībām, principā nevar tikt uzskatīta par piederošu pie tādām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, šīs tiesību normas nozīmē, kuras var pamatot tāda plāna vai projekta īstenošanu, kas var izjaukt attiecīgās teritorijas viengabalainību.**

[Paraksti]